

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A kiállításból.

II.

Női kézimunkák.

Mindazt, amit dolgos női kezek mérhetetlen fáradtsággal, válogatott izléssel és szaktudással összehalmozhatnak, mindazt a szint, meleget és értéket, amit női munkák kisugározhatnak, együtt látjuk a Bács-Bodrog vármegyei háziiparkiallítás női kézimunka termeiben.

Szorgalom és fáradtság szülte eredményről tanuskodik az egész együttes, melynek minden egyes darabja közelebb hozta a kiállítást ahhoz a nagy eredményhez, melyet a közönségnek felmutathatott, amikor végre hosszú fáradságos munka után megnyitotta számára ajtait.

Amerre a szem fordul, női kézimunkák integetnek a szemlélő felé. — Komoly iparcikkek, melyek magukon viselik készítőjük komoly igyekezetét, hogy hasznosat adjon és hasznosat — a megélhetést teremtsen meg önmagának és könnyű, lenge, kacagó piperemunkák, melynek minden öltésével egy-egy lepke-könnyűséggel tovaillanó gondolat látszik kifejezve, mely készítőjük kevésbé gondtelt fejében fogant. És e két szélsőség között képviselve látjuk minden egyes fokozatát annak a hatalmas erőnek, mely az orsóhoz, tűhöz, rece hengerhez, ecsethez vagy rajzónhoz vezérli a dolgos kezeket. És e fokozatok között nemcsak névleg félig-meddig elfogadható fejlődést látunk, hanem értékes nagy munkákat, melyek közül sokan már a tökéletesség régióiban járnak, a többiek pedig sokatigérők és csak foglalkoztatásra várnak, hogy a dicsőséges tökéletesség magaslatára emelkedhessenek.

Értékesek ezek a munkák különféle szempontból. — Első sorban a hasznosságuk a legfőbb tényező. Van azonban

pszichológiai értékük is. Rajtuk van az asszonyaink egyénisége. Rájuk tudunk ismerni a munkáik alakjáról, a szálak bogozásáról, az öltések apró, fűgén egymás mellé sorakozó vagy lendületes elnyújtott formájáról. Megtudjuk érteni és meg tudjuk itélni őket a színek kezeléséről és sok más apróbb dologból, melybe az asszony öntudatlanul viszi bele az egyéniségét.

De hát a mi kiállításunknak nem ez, vagy nem első sorban ez a célja, hanem az iparunk bemutatása. A külföldiek, de még gyakrabban sajátjaink által lesajnált szegény magyar ipar. Azt mondják, hogy nekünk nincs iparunk! Ha — mint láthatjuk — csak egyetlen megyénk milyen sok szép és értékes munkát teremt, mennyit és milyen nagyarányú dolgokat produkálhat akkor a mi háziiparunk, ha összes megyéink termékeit összevetjük.

Máshol a baj!

Ne rakják tele szekrényeiket a gondos háziasszonyok rumburgival, a mikor a magyar kéz olyan patyolat háziszőttést teremt, mely pótolja a külföld különlegességeit. — Ne sóhajtozzanak asszonyaink brüsszeli és iris csipke után, mikor itt van a mi szép tartós csetnekink, melynek csak a tömeges foglalkoztatás hiányzik, hogy a haladás által még nagyobb igyekezettel tervezve és dolgozva, külföldön is híressé válják eredeti mintái és dicséretes kivitele által. — Ne lelkesüljenek karlsbadi és svájci himzésekről, mikor közelünkben az értékes magyar munka. Hiszen kétszeresen büszkének lehetnek fehérnemű szekrényeik vakító fehér tartalmára, ha magyar anyag, magyar munka minden egyes darabja. Minek a német vagy keleti szőnyeg, amikor minden oldalról ránk mosolyoghat magyarjaink eredeti egyéni és tartós szép munkája.

Hogy csekélyebb dolgokról is szójunk, minek a francia pipere, szalon- és faldísz, amikor habos selymek felületéről, légies dudorok közül felénk virithatnak a legbájosabb mintázatu és lágyszínezésű magyar himzések. — Lehetetlen összegeket fizetünk ki, olykor kézitársolyokért, melyeknek említésre méltó értékük nincs, mert tucatiparcikket képeznek, mikor itthon megkapatnánk ugyanolyan árban művészeink eredeti rajzu bájos kidolgozásait.

A Bács-Bodrog vármegyei háziiparkiallítás megmutatta, hogy asszonyainknak még a megyénk határán sem kell tulmenniök, hogy beszerezhessék mindazon szükségleteket, melyeket női kezek vannak hivatva megteremteni. A fő dolog az, hogy ne tűnjék nekik közelebb Bécs mint Pacsér, Monostorszeg, Szilbács vagy Óverbász. Ezt kell belátniök, hogy iparunk lendülhessen.

A dolgos kezek készen állanak, szépet, jót, izlésest s a mi fő, magyart szállítani, bizonyítják ezt a sokféle, egy és ugyanazon ágaikban mégis eltérő, különböző, minden izlést és kívánságot kielégítő munkák, melyek a kiállítás termeiben pártfogásra várnak. — Ha sorba vesszük őket, ha minden egyes iparcikknek hasznosságát, tartósságát és szépségét ugyszólván nagyítóúvegen vizsgálatnak vetjük alá, be kell és be fogjuk látni, hogy meg lehetünk elégedve a magyar kéz munkájával. Mert hogy külföldön is domináljunk, hogy névre szert tehessünk, annak első és alapfeltétele, hogy mi is legyünk megelégedve és maradjunk itthon.

* * *

Kiállításunknak a szó szoros értelmében vett háziipar cikkek között első helyet kell adnunk a:

Házi szőttes-eknek. Képvisele van Piros, Liliomos, Ujszivác, Óverbász, Bács, Monostor, Vajszka és Hercegszántó. Patyolatszöttések-

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődéje és kémiai tisztító intézete Zomborban.

232-50-45

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
 a legolcsóbb árak mellett.

ben Piros vezet. Lenge, habfehér, selymesen finom szöttesei simák, mintázat nélkül csupán a széleken vannak beszöve szines, de leginkább egy színben tartott és nem tarkított selyem diszcsikok. Ezek tényleg csak a diszítést célozzák, találkoznak azonban ugy patyolatnál, valamint durvább szövésű házi vászonnál vaskos szegélycsikokra, melyek kissé elütnek az alapanyag könnyűségétől, de minden háziasszony szívesen láthatja, mert célja, hogy a vékony anyagot tartóssá tegye.

Erősebb szövésekben, különösen olyan anyagban, ami a külföldről flottivászonn név alatt jön forgalomba, Monostor, Vajszka, Bács, de leginkább Hercegszántó tűnnek ki. Utóbbinak szembeötlők, mintás szöttesei, melyeken a sima alapról erőteljesen domborodnak ki az izléssel és ügyességgel szőtt minták. Törülködő és konyhanemű-anyag vastartóságot ígérnek.

Ilyen báziszöttesekből készíti a kiállító helységek lakossága népviseletét. Ezeknek az összeállításánál már az öntudatlanul megnyilatkozó művészet is szerepel. Minden egyes kész ruha egy-egy mestermunka. A saját szötteseiket rakják festői ráncokba, melyek lent a szoknyaszéleknél egyenletesen kiszélesednek és szerpentinvonalat vesznek fel. A szoknyaszélek csipkével díszesek, szebbnél szebb széles, horgolt, vert és recessipkét készítenek e célra. Szépség és finomság tekintetében különösen utóbbiak tűnnek ki. Előbbi kettőt a tulerős keményítés teszi vastagrá. A csipkefodrok fölött tarka pamut-hímzések és aranypikkely-minták díszítik a szoknyát. A legtarkább színű pamutokból izléseesen összeállított virágguirlandok futnak fölfelé a szoknya hosszában. Közöttük az aranypikkelyekből bámulatos szimétriával megismétlődő minták, néhol stilizált virágok. Eredeti ötlet, hogy az aranypikkelyeket néhol sárga selyemmel keresztül-kasul öltögetik és ez a két eltérő fényű sárga szembeötlőbb két teljesen ellentétes színnel. Az ingváll a legtökéletesebb a jour suprika és recessetétek vegyülete.

Egyeseknél alig marad meg az alapszötte anyagából néhány egymást keresztelő szál, a többi mind a lehető legkülönbözőbb mintákat mutatva van eltávolítva és nehéz, szaporatlan, de nagyon szép és tartós kidolgozással tarkítva. Különösen Hercegszántó mutat fel meglepő dolgokat. A szoknyát és ingvállat egy öv tartja össze. Keskeny és teljesen kivarva. Valamennyi egy-egy kis remekmű. Legtöbbje az igen nehéz vizöltés, a lehető legtarkább, de összhangzó színekben. Végül a kötények ugyanolyan anyagból készülnek és ugyanolyan csipkekörítéssel, mint maga a ruha. Díszítése jobbára szalag és aranypikkely. A szegély körül különböző végtelenül hangos színű, de lecsendesedve parosuló keskeny szalagok sorakoznak. Az aranypikkelyek a szalagokra vannak alkalmazva. Így készül el teljesen háziipar útján a lehető legfestőbb népviselet, melynek szépsége és kivitele föltétlenül csodálkozást ebreszt minden szemlélőben.

Ugyancsak fönt nevezett helységek lakosságának munkája: a *tyilim*. Asztal- és agyterítők, pamlagtakarok, szőnyegek és falvédők a lehető legtarkább és lehangulatosabb színekben, a régi kezdetleges mintáktól egész a modern fejlődésig képviselve. Egy-egy régi darabon látható, hogy valamikor kizárólag csak a használhatóság volt a céltudatos irány, minta és szín mellékes. Tarka,

néhol rikitóan, néhol pedig teljesen eltompuló színekben egymás mellé sorakozó egyenes csikok. Szép érzéknek nyoma sem. Később aztán kiléptek a vonalak egyenes medrűkből és bátortalanul bár, de formálódni kezdtek különböző kezdetleges mintákká. A színek itt már lágyabban szegődtek egymáshoz s az ezek után következő munkák óriási haladást mutatnak ugy mintaszépség, mint színkezelés tekintetében. A legfiatalabb darabokon gyönyörködhetően fantasztikus mintákat látunk megfelelő fantasztikusan tarka, de jóleső színezéssel.

Sőt egész modern darabokon óriási virágcsokrok hatnak nagy élévséggel. Ha ilyen munkával tehetjük kényelmessé és tetszetőssé otthonunkat, saját javunkra szolgál, ha nem keressük azt, ami idegen.

Fehérnemű hímzés és a jourban az eredmény várakozáson fölüli. Első helyen állanak a Spitzer Sándor által tömegesen kiállított fehérneműek. Minden egyes kelegyecikk díszes kivitelben. Ezek kétféle szempontból jönnek figyelembe. A hímzés és fehérneművarrás szempontjából. Ez utóbbi tekintetben különösen azok, melyeknek díszítése t. i. a csipke vagy hímzés nem kézimunka. Tudvalevő, hogy a kézimunka díszítésű fehérneműek a legegyszerűbb varrást igénylik, ellenkező esetben pedig ez a fő. A Spitzer Sándor által kiállított gyári díszelt fehérneműeknél méltó feltűnést kelt a fehérnemű megvarrása.

Apró hajszálfinoman és testvéri egyformasággal egymás mellé sorakozó szegélyek, a dísz izléses és fondorlatosan bájos alkalmazása az anyagba alig észrevehetően bedolgozott idegen hímzésdísz nem hagynak kívánni valót hátra. A fehérhímzés pedig, mellyel a kiállítottak legnagyobb része ékes remekei a kézhímzésnek. A kéz nem vette el a rajz vonalainak természetes és lágy lendülését. Vékony, finom, alig megkülönböztethető öltések torlódnak, mintha nem is öltögetve, hanem átvonva volnának. A virágok a jour kidolgozása pedig méltó társa a hímzésnek.

Feltűnést kelt a Fernbach Zsuzsa által kiállított fehér asztalnemű. Ifj. Kovách Gyuláné munkája. Apró ablakos a jour girland a garnitúra minden darabjában selymes, sűrű pókokkal átdolgozva.

A minta maga kicsi, de tömörségével és a munka fárasztó nagyságával meglepően hat. Elsőrangúak Fiala Oszkárné munkái. Lendületes, nagymintájú fehérhímzések s a levelek és tenyéryi nagyságu virágok belseje teljes a jour kidolgozással. Feltűnő egy fehér damast-futója, melyen a virágzések fehér selyemmel vannak hímzve s annál jobban feltűntetik az a jour előnyeit.

Figyelemreméltóan dolgozik Éri Lajosné Pacséron. Kiállított garnitúrái és ágyneműi türelmes és ügyes kézre vallanak. A virágok a jourját körülölelő hímzett határvonalak az a jour lengéséhez képest kissé vastagok, de egészben biztos munkájú kézre vallanak.

Előrehaladtak a fehérhímzésben: Szeberényi Ludmilla Szilbács, Stankov Istvánné Óverbász, Magyar Emma és Hoffmann Ilonka.

Csipke sines híján, sok, szép, sőt művészi munkának. Leginkább a esetnekivel találkozunk. Szépségük és nagyságuk által leginkább hatnak Trischler Gyuláné saját terve után dolgozott munkái és ugyancsak az általa tervezett és Krump Anna által kidolgozott munkák. Csinos Michler Józsefné csetneki keztyűje és szépek Alföldi Ida és Ma-

gyar Emma csetneki munkái. Kézügyesség, izlés, szépség és óriási türelem összpontosulását látjuk özv. Schmidné Bulla Karolin 1834 ben készült tüllcsipke schawlján. Egészen vékony, borsótüllalapon szertesórt virágcsokrok a tüll szálaival meg sem különböztethető vékony anyaggal dolgozva. Bámulatosan ügyes Tóth Zsuzsanna fehér asztalközépe, melynek szélén és sarkain lapos, fehér zsinórból a legszebb csipkeminták vannak variálva. Ugyancsak figyelemreméltó az általa készített kicsiny, ivoire asztalközép, légiiesen finom pointlaceból.

Ez utóbbi genreja a csipkének is igen sokféle és szép alakban van képviselve. Nagy értékű Pilaszánovits Józsefné csipkekollekciója. Százakra rugó izléseesen egymás mellé sorozott és csinosan kiállított csipke, betét, csillag és medallion minták. Egymaga óriási falrészt foglal el, sőt még azonkívül dobozsámra is látható. Valóságos labirintje a csipkemintáknak, melyben a tiszta, könnyen ledolgozható munka a vezérfonal. Nagyságával hat az ugyancsak általa készült fehér garn. crème csipkével körítve. Tetszetős a Michler Boldizsárné által horgolt gyermekpaplan, csupa formás sárgaközépi fehér kamillákból összeállítva. A sárga belés nagyban emeli. Vert csipkéket a már említett népviseleten látunk leginkább. Találkozunk vele azonban más helyen is. Legszebb egy kicsiny fehér vászon asztalközépet körítő széles csipke, melyet Hrasekmaerné állított ki Szabadkáról. Ugy minta, mint munkaszépség tekintetében feltűnő.

A csipkegenréhez számítható recemunkák is nagy számban láthatók. Évtizedek előtt nagyon divatos volt, de mindeddig egy hosszú mély álmodt, míg most a divat újból felébresztette és örömmel láthatjuk, hogy a hosszú álom alatt nagy és előnyös átalakuláson ment keresztül. A régi nagy receablakok helyett ma apró és gyöngyszerűen egyforma ablakocskákat látunk és a csak néhány öltésből álló gyakran megismétlődő minta helyett változatos, nehéz és már nem mindenütt négyszögalakban tartott mintával találkozunk. Nagyon szép Oppenländer Erzsébet rece- és a'jour kockákból összeállított asztalközépe, Schlieszer Sándorné kicsi de rendkívül sűrű és mégis tisztamintájú asztalközépe, Kirchner Madlen futója és Schlesinger Mariska asztalterítője.

A *szines hímzés* is tarka változatos és gazdag képet nyújt. — Arany és ezüst, lapos, magas hímzés a legszebb változatokban. És a hímzéssel vegyült hardangernek is sok példányát látjuk.

Szembeötlők Tóth Zsuzsanna Szabadkáról beérkezett munkái. Legnagyobb közöttük egy apró, legvékonyabb fehér gazera fehér selyem hímzéssel készült legyező. Maga a minta finom és légiés, mint az alapanyag és a kidolgozás vetekszik e tekintetben mindkettővel. Szembeötlő még crème Duchesse alapra lapos és aranyhímzéssel készült futója, fehér cénabattistra hímzett kicsiny terítője apró asztalkendőkkal, melynek nilzöld és halványsárga pastellárnyalatokban tartott laposhímzése festésként hat. A Strika Róza és Julia által kiállított fehér moire asztalközép meglepő. Sűrű mintájú rózsaszínzöld és arannyal hímzett sarkok teljesen kiapplikálva. Nagy ügyességet igénylő munka. Nagyon szép hímzéseket állított ki Szeberényi Ludmilla Szilbácsról. A szebbek közé tartozik egy zöld terítőke frais taffett-fólrakás és diszkrét rózsaszín árnyalatokban

tartott himzésével. Feltűnő, halványsárgán dolgozott perzsa a'jour párnája fehérrel párosulva.

Szépek Lackner Emilia magyar stílus munkái. Különösen egy fehér alapra dolgozott asztal, közép-tarka színekben tartva és ezüsttel átszőve. Bájós lendületű nagy vonalak egyesülnek a legszebb magyar mintává. Közvetlenül mellette szintén magyar stílusban tartott párna, mintája már komorabb és a színezés szintén megfelelően az.

Sok helyen és minden genrében találkoztunk Kovách Sándorné munkáival. Szép egy fehér gazera ezüsttel dolgozott schawlja és egy ezüsttel himzett generalkék párna. Sokat állított ki Klein Olga Militicsről. Szembeötlők dropp posztóra himzett függőyei, óriási pipacsokkal. Szép színekben van tartva magyar stílus asztalközépe. Feltűnőek még Paulinyi Jolán (Kiskér) magyar stílusban tartott falvédője, Ratkovits Mária tarka színű, himzett kongréfutója, Fernbach Zsuzsa lágyan simuló pastellekben árnyalt asztalterítője, Bayer Marianna Hardanger tükörterítője és Popovits Olga futója.

Egy fehér moirera himzett nemzeti színű magyaros kis tarsolyt is látunk. Ausländer Malvin készítette. Alig van rajta munka, de a forma, a kidolgozás olyan eredeti, hogy a sok, nagy és feltűnő szép között okvetlenül észre kell venni ezt az apróságot is.

Megkapóan izléses a Bóda Margit (Szi-lágyi) által kiállított szalon faldisz bársonyfelrakós himzés, gyöngyfűzés és aranyátszővéssel. Gyelmis Geróné selyemfölrakós és himzéssel készült pipacsmintájú puffja és Eimann Dóra (Ujszivác) zöld alapon rózsaszín selyemfölrakással és himzett szélekkel megelevenített rózsái.

Rococo vagy szalaghimzésekben a legelenebb munkákat látjuk. Legszebb Gyorgyevits Miléna (Baja) habfehér alapra dolgozott szalonpárnája, habos fehér gaze és szalagfodrokkal körítve. Középen egy virágkosár, körülötte Biedermayerstilben tartott rózsaminták himzett szalagsokrokkal.

Könnyű, lenge, kacagó az egész. Ami geniális, asszonyi kacérság egy munkán egyesülhet, azt együtt látjuk ezen a párnán. Szalaghimzésekben még a szabadkai nőipariskola van nagy számban képviselve. Apró piperepárnák, kézitarsolyok lenge alapon bájos, naiv színezéssel. Szébbek még Tegzes Károlyné (Pacsér) ivoire alapú virágkosaras párnája, Kárpáti Etelka fehér alapra készült orgonavirágos és Stankov Istvánné (Óverbász) akáclobos párnája.

A *Gobelín* képek között előtérben áll Bayer Marianne „A tavasz” című képe. Eredeti tervezés, discret és mégis eleven színek. Kiválóak Kovách Sándorné képei, különösen a „Dante és Beatrice” és a „Kíváncsi Amor” című, melyeknek értéke szintén főképpen az eredeti rajzokban rejlik. Tetszetős a szabadkai nőipariskola által kiállított egy párt ábrázoló kép és János Adrienne „Csendélete”.

A *Bársonyvetés és festés* valamint a *selyemfestés* is nagy számmal van képviselve.

Nagyszámu és első percre szembeötlő munkái vannak Horvátovits Ernőnek. Különösen szépek ablakvédői, asztalfutója és párnája teljesen egyforma pillangóminta, világos bársonyalapon.

Nagyon szép Rotschild Klauber Teréz bársonypárnája, égetés és festés. Ideális nőalakot ábrázol találóan halvány színekben.

Szeberényi Ludmilla és Lackner Emilia párnái is figyelemre méltóak.

Smyrna szőnyegekben meglepően nagy a kiállítás és javarésze tömörség minta és színezés tekintetében első helyen áll. Leginkább kitűnnek Fernbach Jánosné munkái eredeti smyrnamintáival és elsőrangú kidolgozással. Wamoscher Áronné nilzöld alapon, halványan árnyalt rózsái különösen színezésükkel hatnak. Popp Györgyné frais árnyalatokban tartott karosszéke, Madzinyi Gézáné bordeaux alapú szőnyege, Rittinger Antalné több rendbeli szőnyege mind egy-egy remeke a dicséretes munkának.

Végül egy kicsiny, de sok és értékes munkával képviselt gárdával találkozunk, kiknek az a hivatásuk, hogy az iparművészetet képviseljék. A munkáiknak elsősorban nem a kidolgozás, hanem a tervezés, az eredetiség adja meg a nagy értékét. Knézy Lehelné Frey Ella vezet ebben a gárdában. A női kézimunkák majdnem minden ágában találkozunk a nevével és kiállított dolgai genie által vezérelt, ügyes kezekre vallanak. Eredeti, bájos és néhol komolyrajzu mintái excentrikus, de mégis csodálatosan összhangzó színekkel vannak kezelve, különösen himzett párnáin és tarsolyain. Különösen feltűnő egy gyermekruhája nyersszínű kalotaszegire alkalmazott, erős, de tompított, sárgaszínű zekéjével, lágy hajlásu, kék és lila virághimzéssel díszítve és két függöny, melyek közül az egyik fehér Crepp de chinre festett, komoly minta, diszkrétlila árnyalással, a másik pedig fehér patyolatra himzett, sötétlila árnyalatokban tartott könnyedebb rajz.

Sok helyen tűnik fel Baszler Anna neve, égetett és festett bársonypárnákon, bőrfestésen és bársonyfestésen, de legfigyelemreméltóbbak spanyol csipkemunkái, különösen egy ivoire Sanghaira dolgozott schavl Lacka, de csendesen párosuló színezéssel, valamint egy legyező leginkább kék, zöld és sárga színekben tartva.

Omelka Józsefné házivászonra himzett szintén saját tervezésű párnái és eredeti színezésű tarsolyai is a művészet produktumai. Szembeötlő egy kalotaszegi háziruhája, telített kékszínű zekéjén, zöld és sárga himzéssel. Az alja sárgán szegve. Az egész színvegyülék minden elevensége mellett jóleső hatást kelt.

Omelka Jolánka Juhász Árpád értékes rajzai után dolgozott tarsolyai és Schwerer Margit munkái méltón sorakoznak a többi művész munkái mellé.

És ezek mellett vannak még számosan, akik sokatigéző és nagygyá fejlődhető munkákkal szerepelnek a kiállításon. Minden egyes darabnak meg van a maga egyéni értéke, mindegyik szép, jó és hasznos, egyedül egymagában állva, de ami valamennyinek szépségét nagyban emeli, az az elhelyezés összhangja és izléssége, mely Fernbach Károlyné ömértósága kifogyhatatlan türelmét és műizlését dicsérve. Valamint az ő érdeme az is, hogy mi magunk és azok is, akik messziről jöttek hozzánk osztozni a gyönyörűségben, tudatára ébredtek annak a nagy háziipari erőnek, mely bennünket környez. Köszönet érte! **Engländer Reza.**

Két nagyfontosságú törvényjavaslat.

A költségvetés gyors tárgyalása folyamán két nevezetes törvényjavaslatot terjesztettek, illetőleg jelentettek be.

Az egyik gazdasági, a másik kulturális fejlődésünkön van hivatva nagyot lendíteni.

Amazt Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter terjesztette be az államvasuti és a kassa—oderbergi vasuti beruházásokról. E javaslatban 284 millió koronányi beruházás eszközésére kér felhatalmazást a miniszter. Ebből 237 millió esik az államvasutakra s 4%-os járadék kibocsátásával nyerne fedezetet; a kassa—oderbergire 46.5 millió korona jut, melyet 54 év alatt visszafizetendő 4%-os elsőbbségi kölcsön fedezne s kamat- és tőketerlesztési szükségletét az állam garantálná.

Az államvasuti beruházás terhére fel van véve a szabadkai, kishegyesi, verbászi, ujvidéki állomások kibővítése és forgalmi kiterők építése, továbbá a zombori állomás folytatolagos kibővítése is 250 ezer koronával.

* * *

A másik törvényjavaslatot gr. Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter jelentette be az elemi népoktatás ingyenességéről. A bejelentés valóságos szenzáció volt, a miniszter beszédét félbeszakította a taps és éljen orkányszerű kitörése. A javaslat már kész s néhány nap múlva beterjeszti a miniszter.

„Bezdáni szigetet ármentesítő s belvizlecsapoló társulat.”

II.

Hogy mi tartotta vissza a társulatot 25 éven át belvizrendezésének a kiépítésében? — annak magyarázatát szervezetében találjuk. Az érdekeltég ugyanis 495 birtokosból áll. Ez a kataszteri széttagoltsága megnehezítette a társulatnak az autonomikus alapon való helyes irányu vezetését. Közgyűlései, mint általában a vizitársulatok közgyűlései, az eltérő érdekek folytán, a legtöbb esetben ellentétes határozatokat hozott. Amit a jobb kéz ma épített, holnap azt a bal lerontotta s 25 évi fennállása óta az érdek számításoknak befolyása alatt állott. Rendszeres gazdasági üzemet az árterületben nem fejlesztett, a földbirtok művelésében nem látta be a nemzetgazdasági elvnek a jelentőségét, amit az egyéni munka teremt, pedig ha azon a 800 kat. hold földön, amit a belviz rendezetlensége miatt parlagon hagyott, az okoskerü konyhakertésznek, vagy a talaj és klimatikus viszonyoknál fogva kiválóan alkalmas gyümölcsésznek veti meg alapját, 3—4 holdas parcellákra felosztva, legalább is 250 családnak nyújthatott volna megélési alapot, ami feltétlenül a munkásnép etikai érdekére nemesítő irányt teremt.

Jellegzetes a magyar gazdasági életben, hogy míg az ármentesítés közül a tiszai és dunamenti községek nagyszabású munkájukat csaknem kizárólag önjelöltől létesítik, addig az ármentesítések intenzitásának kihasználására egyik-másik társulatnál a kényszerítő körülményeket kellett fogantatni venni. Pedig a szivattyutelepek 1888. év után már sűrűn kerültek felépítés vagy rekonstrukció alá és a magántulajdonban levő árterületeken a belvizszivattyutelepek üzemével már a 90-es években sokszorosan emelkedett a földek értékét és jövedelmét, tehát gazdasági előnyökről a társulatok kellő tájékozottsággal birtak.

Hogy a bezdáni szigetet ármentesítő társulatnál a belvizrendezésnek a keresztülvitele minő akadályokba, az érdekeltég ré-

széről milyen ellenállást kifejtő nehézségekbe került, arról a földmivélségi minisztériumban elfekvő közgyűlési jegyzőkönyvek szólnak. A hosszas, ellentétes, a vízjogi törvényekbe ütköző határozatok folytán végre is a társulat ki nem kerülhetett sorsát. 1903-ban miniszteri biztost kapott, akinek a társulati rendezetlenség egész sorozatát kellett a társulat érdekében megoldania.

Vojnits István vármegyei alispán, mint a társulat miniszteri biztosának jutott e nehéz feladat, aki már 1903. április hó 7-én összeállította a kivétel alá kerülő teendőket s letárgyalta a közgyűléssel ezen évre szóló 210,308 koronát kitevő költségelőirányzatot. Teendőit a társulat érdekeltségének megküldött költségvetési indokolásaiban sorolta elő. A nyílt és határozott előterjesztés meggyőző hatással volt a társulat érdeklőjeire; mindenki kezdte belátni, hogy a társulatnál az árvedelmet teljesítő köteleességeken felül a gazdasági érdekek megvédése és rendezésének is be kell következnie, hogy nem tűrhető tovább az a visszas, igazságtalan helyzet, hogy az érdekeltségnek 40%-a 1884. óta viseli a befektetési és fentartási járulékokat minden ellenszolgáltatás nélkül; anélkül, hogy a társulati árterbe eső birtokrészeknek vízmentesítése iránt alapszabályilag elvállalt feladattaljesítésre a társulat magát csak rá gondolta volna is!

A költségvetési indokolásban a következőket jelölte ki a miniszteri biztos feladatait:

a) Régi kisajátítási és kártalanítási eljárások keresztülvitele.

b) Bezdán község tulajdonát képező 1100 kat. holdnak a társulat kötelékébe való bevonása.

c) 14357 kilométer védőtöltésnek szabvány méretű magasságig elrendelt kiépítése.

d) A Társulat felső végpontjának a Ferenc-esatorna R. T. területén átvonuló és a törvényhatósági útvonalra is kiterjedő szakaszának az u. n. tirinai védvonallal való bekapcsolása.

e) Belvizrendezés, teljes esatorna hálózat s szivattyutelep létesítésével.

f) Ártér fejlesztés.

Csaknem két teljes évet kötött le az előkészületek nehézségei. Az ország válságos helyzete az 1904—1905. évekre eső törvénytelen állapot s a földmivélségi tárcában beállt miniszteri változások folytán csak 1905. évi febr. havában lehetett a védvonal kiépítésének a munkálatát megkezdeni; — mondhatni minden biztos pénzalap vagy fedezeti egyéb biztosíték nélkül.

Az első fedezeti forrást a földmivélségi miniszternek 28271/1905. számú rendeletével jóváhagyott 60000 kor., majd az 1906. évi 87750. számú rendeletével jóváhagyott 100000 kor. függő kölcsön képezte.

A miniszteri biztos teendőit irányító szabályzat alapján működő véleményező bizottság tagadatlanul készséggel folyt közre a miniszteri biztos törekvésének az elérésére. Az a cél, hogy az érdekeltség lehetőleg megkímélve legyen a kivételi munkálatok alatt a költségek fedezéséhez hozzájárulni csaknem kizárólag a miniszteri biztos intenciójának megfelelő véleményező bizottsági támogatás folytán állhatott elő. A személyi hitellel nyújtott váltó-, majd folyószámla kölcsönt az itteni pénzügyintézetek adták successzive — házi kezelés szerűleg — olyan apró összegekben folyósítva azt, amint azt a helyi szakmány munkák teljesítése szükségessé tették.

Az első kivétel 1906. év végén állt be az érdekeltekre holdankint 8 korona hozzájárulással; 1907-ben ezt 144 koronában kellett megállapítani a fentartási költségek fedezetére. A befizetéseket minden kényszer alkalmazása nélkül teljesítették az érdekeltek. E címen költségvetésileg felvett 66060 kor. kivételi összegből tényleg még maig be nem folyt 8000 kor. is viszonzatszámolással nyer megoldást, tehát ez a tétel se képez hátralevős összeget.

(Folytatjuk)

Molnár Ferenc,
árm. társ. igazgató.

H i r e k.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Farkas Lajos hódásági II. osztályú adóhivatali ellenőrt a németújvári adóhivatalhoz I. osztályú adóhivatali ellenőrre nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter az újonnan alakított szabadkai II. anyakönyvi kerület anyakönyvvezetőjévé Balázs Piri Kalmán kelebai pusztai népiskolai tanítót, a szabadkai III. anyakönyvi kerület anyakönyvvezetőjévé pedig Egrényi Ferenc ludaspusztai népiskolai tanítót nevezte ki s mindkettőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötéseknél való közreműködéssel is megbízta.

Miniszterek diszpolgársága.

Zenta város nemrégiben diszpolgáraivá választotta Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert és Darányi Ignác minisztereket. A diszpolgári oklevelet tegnapelőtt küldöttség nyújtotta át a minisztereknek a képviselőházban. A küldöttség, melyet Fernbach Károly vármegyének főispánja vezetett, a képviselőházban tisztelgett a miniszterek előtt. A küldöttség szónoka Szárits Géza zentai polgármester üdvözölte a minisztereket, akik közül Kossuth Ferenc nem jelenhetett meg, mert muló gyöngéldése miatt lakását nem hagyhatja el. A neki szóló oklevelet gróf Apponyi Albert vette át. A miniszterek köszönetüket fejezték ki a diszpolgári oklevélért. A küldöttség a minisztereket zajosan megéljenezte.

Főigazgatói látogatás.

Dr. Szele Róbert főigazgató a múlt héten Zentán tartózkodott. Ott tartózkodása alatt megvizsgálta a főgimnázium minden egyes osztályát és a tapasztaltak felett teljes megelégedésének adott kifejezést.

Áthelyezés. A szabadkai kir. törvényszék helyettes elnöke Kulhanek Ferenc polypói kir. járásbírói díjnyakot saját kérelmére a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

Ajándék. A megtartott népnepélylyel kapcsolatosan rendezett tárgysorsjátékhoz a már közölt adományokon kívül még hozzájárultak: Falcione Sándorné két gyöngytyukkal, Pintinger Jánosné egy „aeol” hárfával és Fernbach János egy zsák búzával. Az adományokért a házipari szövetség ezuton mond köszönetet.

Iskolatársak találkozója. Rácz Mica felkéri iskolatársait, kik öt év előtt a helybeli iskolának intézetében végeztek tanulmányaikat, hogy megállapodásuk értelmében tudassák vele pontos címüket Budapest, I., Gellérthegy-utca 7. sz. cím alatt.

Majális. A zombori róm. kath. tanítótestület a gondozása alatt álló ifjuság részére június hó 9-én a Sikara-erdőben majálist rendez. Az eddigi gyakorlathoz hiven most is a gyermekereget reggelivel, meleg ebéddel és oszonnával szeretné ellátni. Minthogy a szükségletek beszerzésére jelentékeny összeg kívántatik s a tanítótestület ilyen nem rendelkezik, azért a nyilvánosság útján bizalommal fordul ez uton minden egyes emberbaráthoz, pénzintézet, egyesület és testülethez azon szerény kéréssel, hogy a kiadások részbeni fedezésére valami csekély összegeket adományozni s azt Temunovich József hely. igazgatónak június hó 2-ig beküldeni sziveskedjék. Az adományok hírlapilag nyugtázva lesznek.

Halálozás. Baja város egyik legtekintélyesebb vezérféria, petői Szutrély Lipót kir. tanácsos, ügyvéd, május hó 18-án 69 éves korában elhunyt. Baja város közéletének irányításában az elhunytak előkelő szerep jutott. Dr. Hegedüs Aladár, Baja város polgármestere az elhunytban apósát gyászolja. Temetése szerdán délután 5 órakor volt.

Szubvenció egy gyárnak. Horváth Ödön zentai szappangyáros az államtól mintegy 20.000 korona értékű gépfelszerelést kapott, amelyekkel a legfinomabb szappant készítheti. Kereskedőink jól teszik majd, ha a külföldi szappan helyett bácskai szappant közvetítenek.

Kivándorlók veszedelme. Észak-Amerika déli államaiban a kivándorlók a legválságosabb viszonyok közé kerülnek. Egész Amerikában tart még a válság, mely miatt az Európából érkező bevándorlók a legnagyobb nélkülözés elébe mennek, de ehhez az általános válsághoz a déli államokban még más kedvezőtlen körülmények is járulnak hozzá, melyek folytán az oda bevándorló munkás ugyszólván vesztébe rohan. Missisipi és Louisiana államokban a legrosszabb az idegenek helyzete. Az éghajlat itt a középeurópai ember számára tűrhetetlen. Mérges rovarok és a malária tanyája ez a vidék, melynek nyirkos és emellett tűrhetetlen forró levegőjét csak a néger és benszüllött fehér ember bírja el, az európai menthetetlenül belepusztul. A munkabérek sokkal alacsonyabbak, mint nálunk és a legtöbb ipari üzem (pl. fűrésztelep) szünetel most, úgy hogy munkás-felesleg van. A mezőgazdasági munkás is alacsony bért kap. A cukornád-ültetvényeken egy munkás az év három utolsó hónapjában egy dollár napszámot kap, más időben is csak ennek a felét. Az aratás után az összes munkásokat elbocsátják. Az osztriga-telepeken — ez a fő iparág — csak szakmunkás boldogul. A mezőgazdasági munkás hat havi szerződéssel havonként 15 dollárt kap, de ezt csak a munkaidő elteltével fizetik ki. Gyakoribb a feles gazdálkodás, melynél mindig az idegen munkás marad alul. Ezeket a viszonyokat még kedvezőtlenebbé teszik a déli államokban uralkodó jogviszonyok. Ezekben az államokban nemrég csak a négerekre terjedt ki az a rendszer, hogy akiket a rendőrbíró elítél, azokat a pénz-bírságnak lefizetése ellenében a bírságnak megfelelő időre vállalkozóknak munkára engedték át. Ha munkásiány volt, a rendőrbíró azonnal gondoskodott arról, hogy a munkaadóknak álljanak kihágást miatt elítéltek a rendelkezésére. Ha a büntetési idő elteltével még továbbra is szükség volt a munkásra, hamarosan újabb kihágást süttöttek rá és meghosszabbították a kényszermunka idejét. A rab-szolgartartásnak ezt a válfaját ujabban az európai bevándorlókra is kiterjesztették s így sok vidéken ezek épp úgy rab-szolgasorba jutnak, mint a néger.

Nagy tűz. Zentáról írják: A múlt héten özv. Böhm Károlyné Orom pusztai szállásán felhalmozott takarmány eddig ismeretlen módon kigyuladt s a lángok csakhamar a közelfekvő istállóra, innen az épületekre harapództak át. Az óriási hőségben mentésről szó sem lehetett. A cselédek csupán a lovak s a szarvasmarhák megmentésére szoritkoztak, ami sikerült is egy tehénnek kivételével, amelyre az amugy is rozoga állapotban levő égő istálló rászakadt. A gazdasági felszerelésből vajmi keveset lehetett megmenteni, majdnem az összes a tűz martalékává lett. A kárt mindezeideig még hozzávetőleg sem lehetett kiszámítani, becslés szerint 60—70 ezer korona.

Vesztett macska. Szabadkáról írják: Krnyajszkij Uroscné kelebai szállásán tegnap délután egy macskán kitért a vesztés és megmarta Krnyajszkijét. Krnyajszkijének Katinka nevű leánya egy baltával le akarta ütni a dühöngő állatot, de a csapást elhibázta és a balta anyjának karját sebezte meg. Eközben a macska a leányt is megmarta. Mindkettőjüket a budapesti Pasteur-intézetbe szállították.

Halálozás. Fodor István, a zentai „Összetartás” könyvnyomdájának művezetője 30 éves korában, ölmérgezésben meghalt.

Műkedvelői előadás. A zombori ösztönműködés műkedvelő osztálya 1908. évi május hó 24-én, vasárnap, a városi színházban könyvtár és házalapja javára, táncdal és világpostával egybekötött műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül: „Felhő Klári”. Népszínmű 3 felvonásban. Irta Rátkai László. A darabban szerepelnek: Csonka Józsefné, Lustig Mór, Markovics Katica, Bogdán Anna, Ujkéry Antal, Petre István, Vitkovics János, Schneider Béla, Ujkéry Ferenc, Ujkéry Terézia, Bischof Lenke, Hehn János, Dürr Béla, Hosszu Sándor, Gergurov István, Kovács Ádám, Göttlicher Józsefné, Bogisics József, Dsida János. — Helyárak: Prosc. páholy 8 kor., páholy 7 kor., földszinti ülőhely 1., 2. sor 2 kor., 3., 4., 5., 6. sor 1 kor. 60 fill., 7—14 sorig 1 kor. 20 fillér, földszinti állóhely 1 kor., karzati ülőhely 1 korona. Szinlap ára a pénztárnál 20 fillér. — Jegyek előre válthatók: Kollár József ur könyvkereskedésében, az előadás napján a színházban d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig és este a pénztárnál. — A páholybérlek jogai május hó 19-ig tartanak fenn. — Kezdeté pont 8 órakor. — Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. — Az előadás után táncmulatság az „Elefánt”-szálloda összes termeiben. Az összes jegyek a táncmulatságra érvényesek. — Az előadás után érkező vendégek a táncmulatságra egy korona belépő jegyet tartoznak váltani. — Azon hölgy, ki a legtöbb levelezőlapnak a birtokában lesz, valamint, ki a legtöbb levelezőlapot eladja, igen értékes jutalomban részesül.

Halálozás. Regőcén folyó hó 20-án temették el Loosz Zsigmondot, Baja városának egykori híres főbíráját. Baját Móder tanácsnok képviselte és a város küldötte szép koszoru, melyet egy hajdu vitt a gyászkocsi előtt, ünnepélyesen jelezte, hogy nem közönséges embert visznek a regőcei temetőbe.

Eltűnt fiu. Lality Imre zentai szabó iparos István nevű 12 éves fia még folyó 11-én hazulról eltűnt és azóta nem tért vissza. Az aggódó szülők gyermekük eltűnését bejelentették a rendőrségnél.

Rabló cigányok. Három moholi és egy ujvidéki cigány egy eddig ismeretlen óbecsei embert kiraboltak. A rabló cigányoknál nyolcszázhuszonkét koronát találtak az adai rendőrök, akik a cigányokat letartóztatták. Nincs kizárva, hogy a cigányok gyilkosság révén jutottak az elrabolt pénzhez.

Kimutatás

a folyó hó 17-én megtartott népünnepély alkalmából kihuzott nyeremény- és sorsjegyszámokról.

Nyeremény-szám	Sorsjegy-szám	Nyeremény-szám	Sorsjegy-szám
1	6150	105	8756
2	3662	106	3255
3	989	107	5056
4	7969	108	7478
5	46	109	9708
6	2160	110	3279
7	6995	111	9363
8	6329	112	4636
9	7829	113	277
10	6284	114	8980
11	8017	115	1260
12	4563	116	4259
13	4507	117	268
14	9555	118	3078
15	7656	119	2198
16	5307	120	67
17	429	121	3139
18	4673	122	362
19	4046	123	998
20	5042	124	9519
21	8824	125	8260
22	9610	126	1555
23	9917	127	9885
24	5099	128	7124
25	5434	129	1566
26	9223	130	4421
27	2452	131	6402
28	6648	132	2500
29	5185	133	491
30	8667	134	6185

Nyeremény-szám	Sorsjegy-szám	Nyeremény-szám	Sorsjegy-szám
31	3016	135	6214
32	2179	136	3794
33	6836	137	2185
34	7848	138	1977
35	1269	139	982
36	9653	140	3029
37	1631	141	3011
38	6838	142	3010
39	1761	143	4018
40	9407	144	6165
41	2885	145	694
42	3269	146	2865
43	2443	147	1971
44	6651	148	2045
45	8463	149	8797
46	9340	150	3418
47	2834	151	2767
48	2187	152	5285
49	9096	153	9593
50	9143	154	5627
51	3468	155	4189
52	3207	156	2261
53	6425	157	5302
54	371	158	1296
55	6299	159	5569
56	8051	160	3350
57	7623	161	820
58	1088	162	318
59	1001	163	4589
60	1721	164	3926
61	6015	165	7821
62	2557	166	685
63	1383	167	5227
64	5058	168	6427
65	2569	169	8425
66	7159	170	3573
67	5718	171	6222
68	6513	172	6379
69	900	173	8766
70	6383	174	596
71	8271	175	6504
72	1054	176	3254
73	3209	177	6934
74	7593	178	8361
75	803	179	1595
76	8536	180	3224
77	5971	181	1118
78	1675	182	2975
79	3067	183	8140
80	3043	184	4169
81	8251	185	895
82	5264	186	3987
83	1481	187	3827
84	1800	188	8653
85	5916	189	9584
86	8556	190	3738
87	161	191	4683
88	8108	192	2292
89	6287	193	5674
90	1467	194	475
91	5523	195	4505
92	1965	196	6357
93	8073	197	1133
94	2457	198	3219
95	8445	199	4100
96	1206	200	2823
97	1801	201	4561
98	3312	202	900
99	9198	203	4800
100	8715	204	5257
101	2032	205	4584
102	6927	206	9406
103	3883	207	7472
104	8098		

Adományok

a Zomborban, Bács-Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi szoborra.

XXI. SZAMU KIMUTATÁS.

Áthozat 7169 82 K

267 Hauke Imre polgármester Zombor, első gyűjtőívén adakoztak: Bernfeld Mór Budapest 100 kor., Brankovits Péter Karánsebes 40 kor., Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselőjében Lánzy Leó Budapest 100 kor., összesen 240.— K

268 Hauke Imre polgármester Zombor, második gyűjtőívén ada-

kozta: dr. Agyics János 2 kor., dr. Alföldy Árpád 5 kor., Dvornák Miklós 1 kor., Gyurisits György 4 kor., Hauke Imre 10 kor., Jablonszky Miklós 2 kor., József Simon 1 kor., Knappig Antal 1 kor., Konyovits Péter 2 kor., Lang Gyula 2 kor., Littvay Béla 1 kor., Martinovits György 1 kor., Ratkó Zsigmond 1 kor., Reil Lajos 1 kor., Römer Manó 1 kor., Stebler Sándor 1 kor., Szabó László 4 kor., Szabó Sándor 2 kor., Szűcs Ervin Ede 2 kor., Vukicsévits B Pál 1 kor., Zomboresevits György 1 kor. 49.— K

269. Torontál vármegye törvényhatósági bizottságának gyűjtőívén adakozott: Torontál vármegye közönsége 50.— K

270. Matzits Gusztáv városi bizottsági tag Zombor, gyűjtőívén adakoztak: Ádám Gyula 1 kor., Csaplár József 2 kor., Gräber Mihály 1 kor., Keller Antal 1 kor., Matzits Gusztáv 5 kor., Matzits Gusztávné mint maradványt egy házi tombolajátékából 2 kor. 30 fill., Mérő Ferenc 1 kor., Mészáros Sándor 1 kor., Potankó Károly 1 kor., Rózsahegy Sándor 1 kor., Stebler Lajos 1 kor., Schlachter Vendel 1 kor., Szabadka Irén mint maradványt a Szilveszter estélyről 40 fill., Szemes József 1 kor., Szigethi István 1 kor., Tuna Adolf 1 kor., Will Ede 1 kor., összesen 22.70 K

271. Mayer Béla v. püspök Zombor, gyűjtőívén adakozott: Mayer Béla 100.— K

272. Zombori áll. főgimnázium gyűjtőívén adakoztak: A tanuló ifjuság 68 kor., dr. Ferencsik Lajos 1 kor., Khloyber Lajos 1 kor., dr. Kohlmann Dezső 1 kor., Margineán Sándor 1 kor., Magassy Antal 1 kor., Mihalik István 1 kor., Pallein János 1 kor., dr. Pollay Vilmos 1 kor., Purmann Dezső 1 kor., Rittinger Antal 2 kor., Szól Sándor 1 kor., összesen 80.— K

Összesen 7711 52 K

Vujevich Alajos,
pénztárnok.

HIRDETÉSEK.

1493. szám. 1908.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1907. évi Sp II 803/2 számú végzése következtében dr. Henneberg Géza zombori ügyvéd által képviselt Kollár József zombori lakos javára Fodor József zombori lakos ellen 818 kor. 47 fill. s járulékaik erejéig 1908. évi január hó 8 án toganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2035 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1908. évi V. 72/4 sz. végzése folytán 818 kor. 47 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi december hó 18. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 74 kor. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Zomborban adós lakásán leendő eszközésére 1908. évi június hó 1-ső napjának délutáni 4 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108 §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fogják adni.

Zomborban, 1908. évi május hó 16. án.

Styrum Mór,
kir. bír. végrehajtó.

Kerthelyiség megnyitás.

Alulírott tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű közönséget, hogy a **Korzó-
kávéház** előtt levő

KERTHELYISÉGE MET

folyó hó 24-én, vasárnap Fényes Gyula
cigányzenekara közreműködése mellett
ünnepélyesen megnyitom.

Fagylalt! Jegeskávé! Kitűnő borok!

Fagylalt és jegeskávé kívánatra házhoz is küldetik.

Szolid és figyelmes kiszolgálás!

Minden este Fényes Gyula zenekara hangversenyez.

A nagyérdemű közönség szíves pártfo-
gását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grün Gyula,

a „Korzó”-kávéház tulajdonosa.

1431. szám 1908.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1908.
évi 4182/polg. számú végzése következtében
dr. Scheer Armin zombori ügyvéd által kép-
viselt S Boesis wieni cég javára Szendrényi
Géza zombori lakos ellen 371 kor. 75 fill. s
járuléka erejéig 1908. évi március hó 30-án
fogantatott kielégítési végrehajtás útján le-
foglalt és 750 koronára becsült következő
ingóságok, u. m.: különféle butorok nyilvános
árveresen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-
bíróság 1908. évi V. 768/4. sz. végzése tolytan
371 kor. 75 fill. tökéletesítés. ennek 1908. évi
február hó 29. napjától járó 6% kamatai és
eddig összesen 21 kor. 90 fillérben bíróság
már megállapított költségek erejéig Zom-
borban ados lakásán leendő eszközzésére
1908. évi május hó 29. napjának délelőtti
8°. órája határidőül kitűzetik és ahhoz a
venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok ezen árveré-
sen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a
értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi május hó 9-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó

A legrégibb és a legjobban
értesült magyar újság az

EGYETÉRTÉS

A társadalom minden köré-
ben egyformán kedvelik. A
magyar családok hírlapja.

Előfizetési ára: egy hóra 2.40 K.
Főszerkesztő: **Dr. Pap Zoltán.**
Szépirodalmi főmunkatárs: **Eötvös Károly.**
Kérjen mutatványszámot.

Nagy elterjedettsége folytán
hirdetéseivel minden iparos
és kereskedő az Egyetértés-
ben biztos eredményt ér el.
Minden cikk hirdetése alkal-
mas, mert olvasóközönsége

☒ ☒ vegyes. ☒ ☒

Kérjen hirdetési prospectust.

130-5-2

2308/kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Nemesmilitics községben ujonnan
szervezett és évi 700 korona fizetéssel
javadalmazott községi végrehajtói állásra
pályázatot hirdetek.

Az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ban
megszabott jegyzői minősítéssel bírók
előnyben részesülnek.

Határidő: 1908. évi június hó 10
Zombor, 1908. május hó 11-én.

TÁRCZAY DEZSŐ,
főszolgabíró.

Szerbiai kőszén

gyárak, malmok, téglagyárak, kovácsok,
cséplőgépek és szalonkályhák részére
50-4 a legolcsóbban kapható.

Ivkov Vladimir

szerbiai szenek elárutási irodájában **Sztapár, (Bacska)**

Keresek nagybani viszontelárutókat.

50-19

„Blickensderfer“
eredeti amerikai **írógép,**

azonnal látható írással.

Tiszta acél- szerkezet.	Gyönyörű szép írással.	Az írógépek legolcsóbbja.
----------------------------	---------------------------	------------------------------

149-30-2 **Á r a :**

teljes felszereléssel csak 300 K.

Írógép kellekek a legolcsóbb árakban szállítatnak
Amerikai irodai butorok mintatelepe.

Tessék prospectust kérni!
Kaufman és Társa Budapest
V., Zoltán-utca 16. szám. (Szabadságtér.)

Állandó raktár és képviselet Bács-Bodrog megye részére
Teltsch Gáspár,
műszer- és látszerésznel Zomborban.

Házeladás.

Egy szomszéd községben 800 □-öl
beltelken egy három külön lakosz-
tályra épített ház, melyben egy jó
forgalmu

**vendéglő,
vegyeskereskedés**

és
mészárszék

van; továbbá 2 cementezett pince és
jégverem hozzávaló pumpával, ke-
mény fából 4 öles góré, 2 istálló,
2 padlózott félszer, téglázott udvarral;
a kert finom szőlő és gyümölcsfákkal

eladó. Mindhárom
üzlet felszereléssel együtt, családi
viszonyok miatt a zonnal eladó.
Bővebb értesítést ad
a fiadékhivatal

ÜZLETI ÁLLVÁNYOK és PULT,

varamint egyéb fűszerüzleti
berendezés, 8 évig volt hasz-
nálatban, az üzlettem felosztása
miatt olcsón eladó; ezenkívül van
még circa 50 métermázsza karls-
badi selejtes porcellan. Közelebb
felvilágosítást ad a tulajdonos:

Lendák János,
HÓDSÁG.

KOSARAS

5-6 lóerejű, alig használt

PUCH-MOTOR

olesón eladó. — Cim a szer-
kesztőségben.

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

- Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.
- Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
- Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.
- Keil-fele padlófénymáz 90 fl.
- Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Felhívás

részvényjegyzésre az „Apatini Villam-telep Részvénytársaság” részvényeire.

A társaság célul tűzte ki Apatin községét és ipartelepeit, esetleg környékét villamos világitással ellátni és villamos erőt ipari és más célokra szolgáltatni.

Ezen terv kivételére a községgel kötött szerződés értelmében alulírott alapítók 50 évre kizárólagos jogot nyertek. Közérdek lévén, hogy ezen munkálatok létesítéséhez mindenki hozzájárulhasson, elhatároztuk ezen telepet részvénytársaság alapján létesíteni. Tekintve, hogy ezen telep alakulása iránt nagy az érdeklődés, tekintve továbbá, hogy teljesen megbízható összeírások szerint már az építés alkalmával lesz kb. 2700 láng magánvilágításra, 100 lámpa pedig közvilágításra berendezve és kb. 90 lóerejű motor elhelyezhető — melyek minden valószínűség szerint rövid időn belül megkészszerződnek —; nemkülönben figyelembe véve Apatin közgazdasági viszonyait, hogy t. i. jelentékeny számban vannak már és keletkeznek ipartelepek, melyeknek **ily olcsó és kényelmes** erőre szükségük van, már most megállapítható, hogy ezen telep igen becses szolgáltatásokat fog tenni ezen község közgazdasági fejlődésének, míg másfelől határozottan jövedelmezőnek ígérkezik.

156-2-2

A társaság 50 évre alakul.

A részvénytársaság alaptőkéje 300.000 koronában van megállapítva, mely 600 darab egyenként 500 korona névértékű és bemutatásra szóló részvényre oszlik. A részvények közül alulírottak fentartanak maguknak 200 drbot, a többi 400 drb pedig nyilvános jegyzés útján fedeztetik. A 400 darab nyilvános jegyzés alá bocsátott részvény után 5% azaz darabonként 25 korona alapítási költség fejében a részvények jegyzése alkalmából fizetendő; ellenben az 500 korona névértékből 200 korona az alakuló közgyűlésig, a fennmaradó 300 korona azonban csak szükség szerinti részletekben — az építési és szerelési munkálatok előhaladásának arányában — fog bekérteni, melyről azonban minden részvényes 30 nappal előbb értesítetik.

Aláírásokat elfogadnak **bezárólag folyó hó 31-ig** a következő cégek:

Apatinban: Apatini Takarékpénztár, Apatin Járási Általános Takarékpénztár, Szavadill József könyvkereskedése, Gasz Mátyás könyvkereskedése, Monostorszeg—Apatini Ármentesítő-Társulat irodája és az alapítók mindegyike. — **Zomborban:** Zombori Takarékpénztár. — **Hódságon:** Hódsági Takarékpénztár és ifj. Schwerer Jakab. — **Bácsszentivánon:** Első Bácsszentiváni Önszegélyző-Szövetkezet, Bácsszentiváni Takarékpénztár r. t., Ney Gáspár és Ott Vendel urak. — **Baján:** Bajai Kereskedelmi- és Iparbank. — **Szabadkán:** Délvidéki Közgazdasági Bank.

Az alapítók fentartják maguknak azt a jogot, hogy az első három évre ők nevezik ki az igazgatóságot. Az alapítási költségek az alakuló közgyűlésen elszámolandók, a fennmaradó összeg pedig tartalékalap létesítésére fordítatik. Tuljegyzés esetén a részvények kiosztását alapítók fentartják maguknak.

Apatin, 1908. május hó 14-én.

Abrahám Sándor, ifj. Becker Ferenc, Piry Mihály, Rujer Ferenc, Szál Mihály,
alapítók.

„ORPHEON“ ZONGORATEREM ES KÖLCSÖNZŐ INTÉZET ZOMBOR, Erzsébet-körut 21. szám.

T. c.

Zombor, 1908. május 10.

Szives tudomására adom a t. közönségnek, hogy **zongoraoktatással** kapcsolatban **zongoratermet** és **kölcsönző intézetet** nyitottam.

Zongoraoktatás céljából közös és külön órákra megfelelő tandíj mellett növendékeket veszek fel.

A zongorateremmel a zenekedvelő közönségnek és növendékeknek lehetővé akarom tenni, hogy bármily gyártmányu zongorákat több évi írásbeli szavatosság mellett gyári áron akár részletfizetésre is beszerezhessenek. Feltétlen előny az, hogy a vevők a másutt személyesen eszközrendelő vétellel járó utiköltséget és személyes kiadásokat megtakarítják és mégis a gyárakból szakértelemmel kiváló minőségű hangszerekhez jutnak.

A kölcsön intézettel azoknak kívánok használni, kik sajátos körülményeiknél fogva maguknak zongorát nem vehetnek. E célból csekély havidíj mellett kölcsön zongorákat vagy pianókat adok bérbe. Zeneelőadásokra hangverseny-zongora is áll az érdekeltek rendelkezésére.

Zongorák hangolására előjegyzések naponta díjtalanul eszközöltetnek. E hézagpótló vállalat támogatását kérve

kiváló tisztelettel

„Orpheon” ZONGORATEREM és kölcsönző intézet
Zombor, Erzsébet-körut 21. szám.

144-2-2

1625/1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Bajmok község előljárósága ezen község határára kiterjedő vadászati jogot az 1883. évi XX. t. c. értelmében 1908. évi augusztus 1-től 1914. évi július 31-ig terjedő hat évre **1908. évi június hó 14-én d. u. 3 órakor** a község háza tanácstermében megtartandó nyilvános árverés útján bérbe adja.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Bajmok, 1908. május 15.

Lichtneckert,
jegyző.

2-2

Nagy József,
bíró.

1290/1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előljárósága ezen-
nel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező 1 drb nyugati fajú bika Csonoplya község házában **1908. évi május hó 25-én d. e. 8 órakor** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Csonoplya, 1908. május 18-án.

Patacsics Dániel,
jegyző.

Kopping Adám,
bíró.

Kitüntetések:

Arad
Budapest I.
Budapest II.
Bécs
Belgrád
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

FAJTOJÁSOK. REITTER OSZKÁR

főkapitánynál

NAGYBECSKEREKEN kaphatók.

Elsőrendű Angliából hozatott fajtisza

Sárga orpington

Fehér orpington

Óriás pekingi kacsa

tojások

darabja 60 fillér.

*-10

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban ingyenes.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉRMEK.

Legelső győzelmi díjak, hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is megrendelhetők

2-1
2 segéd

egy fiatalabb és
egy idősebb a
férfidivat- vagy
rövidáru szak-
mából felvétetik
**Fényképpel ellá-
tott ajánlatok:**
Kertész Mór Ujvidék
cimre küldendők.

1432. szám. 1908.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyikindai kir. törvényszék 1907. évi 8151 számú végzése következtében dr. Varró Ignác nagyikindai ügyvéd által képviselt Nagyikindai közgazdasági bank r. t. javára dr. Krónits István és neje zombori lakosok ellen 7000 korona s járulékaik erejéig 1907. évi augusztus hó 6 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3080 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás bíróság 1908. évi V. 314/6. sz. végzése folytán 2706 korona hátr. tökekövetelés erejéig Zomborban adós lakásán leendő eszközzésére 1908. évi május hó 30. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi május hó 11. én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönségnek, valamint régi vengéimnek becses tudomására hozni, hogy Ujvidéken az **Andrássy-utca 7. szám** alatt levő házat és a benne oo évtizedek óta fennálló oo

„Fehér hajó” szállodát

megvettem és azt teljesen átalakítva, a modern igényeknek megfelelően bocsátom a m. t. közönség rendelkezésére.

Kényelmes szobák.
- Figyelmes kiszolgálás.
- Mérsékelt árak.
- Feltétlen tisztaság.
- A város központján.
- Izléses italok.

Valódi pilseni sör.

20-10 Tisztelettel
ZURKOVICS GYÖRGY,
szállodás.

* **!! Villanyos csillárok. Dismúárúk chinaezüstből. !!** *

10-1
Gyermekkoscsik! 0 0 **Gyermekjátékok!** 0 0
Férfingek, napernyők, nyakkendők, csipkék, harisnyák, keztyűk, övek, valamint összes cikkeink **még csak rövid ideig mélyen leszállított áron!**

Férfikalapok és valódi panamák óriási választékban, rendkívül olcsón!! Porcellán edény beszerzési áron alul kiárusítottak!

Goldfahn Sándor és fia,
ZOMBOR, Kossuth Lajos-utca, a különlegességi tőzsde mellett.

* **!!! Grammophonok. 0 0 Utazó bőröndök. !!!** *

Két alig használt fényezett
fedeles hintó
kedvező áron kapható
Zombor, Antal-utca 4. sz. a.

Házeladás.

Thököly-ut (Apatini-ut) 25. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet a házban. Van benne 7 szoba, 2 konyha, éléskamra, pince, istálló, kocsiszin, baromfiudvar, szőlővel és gyümölcsfával beültetett 600 □-öles kert. 6-6

Törv. eng. zálogházi becsús. M. Államvasuti pályaozás.

FELHIVÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a főutcán levő

óra- és ékszerüzletemet

jelentékenyen kibővittem.

Ugyszintén mindennemű **zseb-, fali** és egyéb **óra, arany, ezüst, ékszer** és **Chinaezüst** disztárgyraktáramat kiegészítettem, valamint óra- és aranyművesműhelyemet ujonan berendeztem, hol megrendelésre minden **ékszerátalakításokat, javításokat** és **új munkákat** készítek. Miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagybecsült vevőim legmagasabb igényeit is a legolcsóbb árak mellett kielégíthetem.

A mélyen tisztelt közönség b. pártfogását továbbra kérve, vagyok

teljes tisztelettel 159-2-1

Stebler Antal,
órász, ékszerész és vésnök.

Két tanonc felvétetik.

Törv. eng. zálogházi becsús. M. Államvasuti pályaozás.

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatásból.